

EL DESIG DE VIURE I D'ESCRIURE.

PRUDENCI I AURORA BERTRANA

Un dels objectius del Museu d'Història de Girona és reivindicar les vides i les obres de personalitats diverses, que, lligades estretament a la cultura gironina, són tant una manera de presentar la ciutat de Girona al món, com una manera de mostrar quina és la mirada al món des de Girona.

Prudenci i Aurora signifiquen per a Girona, però també per a Catalunya, una etapa plena de cultura, d'activitat, de forta consciència social i d'història apassionant. És a través de les seves vides i obres que es pot captar un moment històric molt interessant i complex, ple de canvis i amb grans moviments socials i culturals; així foren els darrers anys del s. XIX i els primers del s. XX.

Pare i filla mantingueren una relació estreta i productiva amb d'altres intel·lectuals del seu entorn, tals com Carles Rahola, F. Xavier Montsalvatge, Miquel de Palol, Rafael Masó, Carme Karr, Rosa Sensat, Joaquim Bohigas, Teresa Biosca o Joan Maragall; la seva producció cultural i intel·lectual van fer de la nostra ciutat i del nostre país, en un temps ben concret i malauradament estroncat per la Guerra Civil, un lloc de cultura elevada i de gran creativitat.

La mostra que presenta Prudenci i Aurora Bertrana des de punts de vista diversos i innovadors, va ser inaugurada al Museu d'Història el 29 d'octubre de 2018, i s'emmarca en les accions de l'Any Bertrana (2017) declarat així per la Generalitat, un any en el que hem tingut diverses exposicions, edicions i reedicions de llibres, i altres activitats, múltiples i diverses, que han permès recordar i restaurar la figura de Prudenci, i reivindicar i descobrir la d'Aurora, que encara és massa desconeguda per a molta gent.

UNA MIRADA A LA HISTÒRIA DE LA CULTURA I DE LA VIDA

En aquest sentit, cal destacar també un dels principals objectius de l'exposició: posicionar la figura d'Aurora dins el context de la història cultural i política de Girona i de Catalunya, i reivindicar la necessitat d'aplicar la perspectiva femenina a les narratives museístiques i museològiques, ja sigui en exposicions temporals com aquesta o en espais permanents dels nostres museus.

Així mateix, aplicar noves mirades implica observar i estudiar la realitat des de perspectives innovadores i diverses, que incloguin enlloc d'excloure, que vagin més enllà de les mirades convencionals i que cerquin no només la restauració de la memòria oblidada de les dones, ans també, i molt principalment, incorporar un canvi significatiu en les concepcions i interpretacions històriques i museològiques.

Per tal d'assolir satisfactòriament el repte d'aquesta nova manera de presentar la història, hem proposat una exposició que no subordina cap dels dos protagonistes a l'altre. Prudenci, l'escriptor, el pintor, el periodista, l'home culte enamorat de la naturalesa i torturat per la mort de les filles i del fill, s'hi presenta amb tota la força vital, amb tota la creativitat i amb tot el sentiment que l'amarava. *"Vaig entrar de ple en el fons tenebrós de mi mateix"*, anuncia ja a l'inici del recorregut, que es desgrana a través dels temes vitals que ocupen la trajectòria d'aquest personatge singular: la seva faceta de pintor, la de l'amant del silenci dels boscos, la de periodista i humorista per força i a contracor, i la d'escriptor rebel, punyent i profund.

Aurora reclama, també a l'inici del recorregut, que *"No em condemneu sense llegir-me"*, un clam contra l'oblit i contra la negació de la llibertat de ser i de viure segons la seva pròpia línia. La d'ella va ser una vida molt plena, molt intensa, molt productiva, molt diferent a la norma. Fou una dona moderna i cosmopolita, que va conèixer l'Europa fantàstica dels anys 20, que va ser música de Jazz, que va viatjar a paradisos exòtics, que va ser activista política, feminista i lluitadora, que va exercir de periodista i va escriure sobre les vides d'altres dones, molt llunyanes; i que va veure com se li esvaïa la possibilitat de continuar amb aquella vida intensa i interessant a causa de la repressió franquista, però també a causa de la seva condició de dona. Les seves Memòries són una autèntica reivindicació de la llibertat i una mostra evident de la força d'esperit femení.

L'exposició presenta dues ànimes rebels i la seva mirada cap al món, amb la voluntat de posar de manifest que hi hagué una altra història, continguda en la tristesa de la quotidianitat grisa de la Girona de la postguerra. Es tracta d'una mostra dinàmica, estèticament molt atractiva, que presenta l'estreta relació entre la història i la cultura, que proposa una nova manera d'explicar la nostra trajectòria vital i ciutadana, que conté el relat de les tan importants, i tan sovint massa oblidades, històries de vida.

I és també, i per sobre de tot, una reivindicació de la paraula, present arreu i en tot; la paraula escrita, la que deixa llegat, la que dona sentit, la que esdevé memòria. Prudenci i Aurora són, avui, la seva escriptura. I a través d'ella, recomponem les seves vides, que són, també, les vides de la ciutat, les del país, les nostres. (Annex 1, FULL DE SALA)

UNA VOLUNTAT DIDÀCTICA I FORMATIVA

Amb l'exposició, el Museu d'Història de Girona ha aconseguit aconseguir amb un dels principals objectius del projecte: el de ser un indret de formació i didàctica de la història i cultura de la nostra ciutat. Això ha estat així gràcies al component clarament divulgatiu de la mostra, que sense deixar enrere el rigor de relat o de contingut, ha sabut aproximar-se a tot tipus de públic, però també, i en gran part, gràcies a la proposta d'un conjunt d'activitats paral·leles molt interessants i a l'oferta d'un Dossier didàctic que ha aprofitat els continguts a escolars de primària, de secundària, de batxillerat i de nivell universitari. (Annex 2, DOSSIER DIDACTIC)

Pel que fa a les activitats, volem destacar les visites guiades, conduïdes pels membres del comissariat, amb un contingut de gran qualitat que ha suposat un alt grau de satisfacció per part del públic, que hi ha participat amb un nombre de prop de 100 persones; igualment, els itineraris per la Girona dels Bertrana, que han permès al públic gironí i al de fora conèixer els racons i indrets més emblemàtics i significatius en les vides de Prudenci i d'Aurora. O el cicle de conferències específicament centrat en la figura d'Aurora Bertrana, que ha aprofundit en la seva faceta tant d'escriptora, com de viatgera, política, i dona. Embolcallant tot això, en el mateix espai del Museu on s'hi desplega la mostra s'hi ha realitzat concerts de Jazz i música de l'època, en memòria també de l'excelsa música que fora Aurora Bertrana; han comptat, fins al moment, amb l'assistència de 144 persones. (Annex 3, FLYER ACTIVITATS)

LA CAPTACIÓ DE NOUS PÚBLICS

L'exposició, i totes les activitats que s'hi ha desplegat al voltant, han permès arribar a nous tipus de públics: persones interessades en aspectes fonamentalment culturals i literaris, que han descobert en el Museu una nova manera de viure la literatura; gent jove que hi ha vingut atreta pels concerts de Jazz i que hi ha descobert, també, tot un món; ciutadania gironina que s'ha aprofitat a una nova manera de comprendre i d'aprendre la història de la ciutat; visitants de fora que han conegut que personalitats molt importants de la cultura catalana procedeixen de Girona, i que han mirat i sentit la ciutat amb uns ulls nous; i estudiants de diferents graus i nivells que han trobat, en la mostra, la possibilitat de descobrir nous horitzons en el seu coneixement tant del passat com del present de Girona.

UNA COMPLICITAT EFECTIVA

L'exposició ha estat possible gràcies a la generositat i a les complicitats de particulars i d'institucions, de Girona i de fora, (museus, arxius, etc..) que ens han cedit objectes, imatges, documents, peces, i que ens han donat suport de diverses maneres, sempre amb gran facilitat i sempre amb molta atenció. Això demostra que el teixit cultural de Girona està cohesionat, que som una ciutat que funciona, que coopera i que construeix conjuntament una cultura i una història interessant i vàlida.

A banda de la participació institucional, la mostra ha reeixit i ha estat un èxit, tant de contingut com de disseny i presentació, gràcies al treball excel·lent dels membres del comissariat, en Blai Gasull, la Glòria Granell, en Xavier Pla, l'Oriol Ponsatí i la Neus Real, i a la perfecta coordinació i empatia de la dissenyadora, la Cristina Masferrer, que ha sabut captar perfectament l'essència de la mostra, i traslladar-la de manera elegant i molt atractiva al públic visitant (Annex 4, DOSSIER D'IMATGES)

UNA EXPERIÈNCIA SATISFACTÒRIA

Les notes que les persones que han visitat l'exposició han deixat en el llibre de visites son un indicador prou evident de la satisfacció que n'han obtingut.

Així, hi podem llegir qui es declara "gratament impressionat per l'esforç que heu fet per recuperar la vida i l'obra de dues figures cabdals de la nostra cultura. Sort en tenim de l'art!" (3 de març del 2018).

Igualment, hi ha qui remarca tant continent com contingut: "Enhorabona, una exposició molt ben pensada de contingut , i formalment impecable" i qui ha vingut de lluny a visitar-la: "Remarquable expóition Bravissimo, des français de Montpellier (4 de gener de 2018).

I qui evoca la importància de figures com la d'Aurora, i d'exposicions que proposen la perspectiva de gènere:

- "Aurora, un referent que ningú no ens ha ensenyat" (29 de novembre de 2017)"
- "Impressionants figures! He descobert l'Aurora i l'admiro. Me'n proclamo seguidora (25 de novembre de 2017)";
- "molt interessant. Gràcies per programar exposicions de dones que puguin ser exemple de tots i totes (17 de gener de 2018); Magnífic que donin a conèixer dones intel·lectuals i artistes catalanes (1 d'abril de 2018)